

DOI: 10.7251/GFP2414225J

UDC: 347.991:343.533(497.6RS)

Sudska praksa

Datum prijema rada:
21. jun 2024.

Datum prihvatanja rada:
27. jun 2024.

СУДСКА ПРАКСА ВРХОВНОГ СУДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Приредио: проф. др Драган Јовашевић

ВРЕМЕНСКО ВАЖЕЊЕ КРИВИЧНОГ ЗАКОНА

(примена „блажег“ закона)

Члан 9. КЗ РС

1) “Нема повреде Кривичног закона коју жалба види у погрешној примјени одредби о стицају кривичних дјела, односно изрицању јединствене казне затвора, сматрајући да је требало примјенити Кривични закон који је важио 1999. године, односно у вријеме када је почињено дјело са највећом затворском казном (14 година), према коме ако је суд за кривична дјела у стицају утврдио казне затвора, јединствена казна мора бити већа од сваке појединачно утврђене казне, али не смије достићи збир утврђених казни нити прећи петнаест година затвора, јер жалба испушта из вида да су кривична дјела извршена у вријеме важења два Кривична закона.

Наиме, кривично дјело тешки случај разбојништва је извршено је дана 10.3.1998. године, када заиста јединствена казна затвора за стицај кривичних дјела није могла прећи 15 година затвора, док су остала кривична дјела извршена 2003., 2004. и 2005. године, дакле у вријеме важења КЗ РС, према коме ако је суд за кривична дјела у стицају утврдио казне затвора, јединствена казна мора бити већа од сваке појединачно утврђене казне, али не смије достићи збир утврђених казни нити прећи двадесет година затвора. Дакле, код овакве ситуације није могуће ретроактивно примјенити, по ставу жалбе осуђеног, блажи закон на кривична дјела која су почињена послије престанка важења тог закона. Разматрајући по службеној дужности и да ли је на штету осуђеног повријеђен Кривични закон овај суд није нашао ни таквих повреда

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 13 о К 001221 12 од 18.10.2012. године)

2) “Захтјевом се истиче да постоје околности које искључују кривично гоњење јер је у међувремену, а прије правоснажности пресуде, донесен Закона о амнестији за недопуштено држање минско-експлозивних средстава и оружја у Републици Српској, па се овај закон, као блажи закон требао примјенити и на кон-

кретан случај. Наведеним разлозима Захтјева није доведена у питање правилност примјене кривичног закона у оцјени правне квалификације радњи осуђеног критичног догађаја, па је слиједом тога неоснован приговор Захтјева који се заснива на тврдњи да је правоснажном пресудом повријеђен Кривични закон на штету осуђеног. Наиме, правно становиште овог суда, на које се позива подносилац Захтјева није примјењиво на овај конкретни догађај. Ово из разлога што кривични закон који је важио у вријеме извршења дјела у предмету на који се односи у Захтјеву цитирана пресуда овог суда, није садржавао такав облик кривичног дјела недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја код којег се радња извршења огледа у неовлашћеном (без оружног листа односно дозволе за држање) ношењу на јавном мјесту ватреног оружја чије је набављање грађанима дозвољено.

Измјенама Кривичног закона Републике Српске, које су услједиле након извршења тог дјела, као посебан, нови облик кривичног дјела недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја који манифестује напријед садржајно описана радња извршења. Супротно томе радње осуђеног из чињеничног описа изреке побијане пресуде, које се огледају у неовлашћеном ношењу на јавном мјесту пиштоља марке „Црвена застава“ модел М-57 калибра 7,62 мм, чије набављање грађанима је дозвољено, су предузете у вријеме важења цитираних законских измјена, те су у њима садржани сви елементи бића кривичног дјела недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја облика. По оцјени овог суда неосноване су тврдње Захтјева да су радње осуђеног, на које се односи осуда по побијаној пресуди, обухваћене амнестијом од кривичног гоњења у смислу Закона о амнестији за недопуштено држање минско-експлозивних средстава и оружја, те да је другостепени суд на штету оптуженог погрешно примјенио закон игноришући ову околност која искључује кривично гоњење. Наиме, Закон о амнестији је донесен и ступио на снагу након извршења дјела од стране осуђеног (дјело извршено 02.10.2012. године) а прије правоснажности пресуде (правоснажност побијане пресуде је наступила 27.8.2013. године).

Међутим, примјена закона је отпочела 01.9.2013. године, након што је пресуда постала правоснажна, па слиједом тога другостепени суд није био у могућности узети у обзир закон који није био у примјени у моменту доношења своје пресуде. Неовисно од тога треба нагласити да је Законом о амнестији, између осталог, предвиђен поступак легализације оружја чије држање је Законом о оружју и муницији дозвољено, те давања амнестије од кривичног гоњења и вођења прекршајног поступка само оним лицима која су у законом прописаном року поднијела захтјев за легализацију оружја, што није случај у конкретном предмету, па и у ситуацији да је овај Закон о амнестији био у примјени у вријеме доношења пресуде, амнестијом неби биле обухваћене радње осуђеног које су побијаном пресудом правилно квалификоване као кривично дјело недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја».

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 80 о К 042325 13 од 25.12.2013. године)

з) “Овај суд је мишљења да условљеност постојањем одобрења надлежног органа за набављање, ношење или држање предметног пиштоља, не манифестује ограничење које има у виду диспозиција предметног кривичног дјела, јер она има у виду оружје и материје које су по карактеру и намјени ограниченог промета, те као такви доступни специфичном и ограниченом кругу особа. Слиједом тога, овај суд налази да предметни пиштољ представља ватрено оружје чије набављање, ношење или држање је грађанима дозвољено, а за такве радње је, као и за сва друга ватрена оружја потребно одобрење надлежног органа (Организационе јединице Министарства ... РС).

О одобрењу надлежног органа за набављање ватреног оружја, по мишљењу овог суда,

може бити ријечи само у ситуацијама када се ради о ватреном оружју чије израђивање, набављање, продаја, ношење или држање је грађанима иначе дозвољено, а недостатак одобрења таквим радњама, према законским прописима који су били на снази у периоду, означеном као вријеме извршења кривичног дјела, даје обиљежје прекршаја у смислу одредби члана 49. став 1. тачка б) Закона о оружју и муницији, а не и кривичног дјела, како је то погрешно оцјењено побијаном правоснажном пресудом. У међувремену је измјенама Кривичног закона РС предвиђен посебан, нови облик кривичног дјела недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја који се манифестује у неовлаштену ношењу на јавном мјесту ватреног оружја чије је набављање грађанима дозвољено, а за које нема оружни лист, односно дозволу за држање оружја. Овом измјеном је, како то произлази и цитиране законске одредбе, инкриминисана радња ношења на јавном мјесту без оружног листа, односно дозволе за држање, оружја чије набављање је грађанима дозвољено.

Под наведену диспозицију кривичног дјела би се, према чињеничном опису изреке побијане пресуде, могле подвести радње осуђеног критичног догађаја, међутим како се ради о закону који је строжији у односу на закон који је важио у периоду означеном као вријеме извршења дјела (а који није садржавао инкриминацију за овакве радње), то је према одредби члана 4. КЗ РС искључена могућност његове примјене на конкретан случај. На основу наведеног произлази да у радњама осуђеног П.Д., а које се огледају у држању на јавном мјесту пиштоља са метцима, за који није имао дозволу за држање и ношење, нису садржни елементи бића кривичног дјела недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја, важећег у вријеме критичног догађаја, па када је другостепени суд побијаном правоснажном пресудом, примјењујући на конкретан случај у међувремену измјењени Кривични закон РС погрешно га сматрајући блажим законом за конкретан случај, радње осуђеног квалификовао као кривично дјело недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја на тај начин је учинио повреду Кривичног закона на штету оптуженог јер дјело за које се оптужени гони није кривично дјело».

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 89 о К 023298 13 од 20.08.2013. године)

4) “Овај суд је мишљења да условљеност постојањем одобрења надлежног органа за набављање, ношење или држање предметног пиштоља, не манифестује ограничење које има у виду диспозиција предметног кривичног дјела, јер она има у виду оружје и материје које су по карактеру и намјени ограниченог промета, те као такви доступни специфичном и ограниченом кругу особа. Слиједом тога, овај суд налази да предметни пиштољ представља ватрено оружје чије набављање, ношење или држање је грађанима дозвољено, а за такве радње је, као и за сва друга ватрена оружја потребно одобрење надлежног органа (Организационе јединице Министарства ... РС).

О одобрењу надлежног органа за набављање ватреног оружја, по мишљењу овог суда, може бити ријечи само у ситуацијама када се ради о ватреном оружју чије израђивање, набављање, продаја, ношење или држање је грађанима иначе дозвољено, а недостатак одобрења таквим радњама, према законским прописима који су били на снази у периоду, означеном као вријеме извршења кривичног дјела, даје обиљежје прекршаја у смислу одредби члана 49. став 1. тачка б) Закона о оружју и муницији, а не и кривичног дјела, како је то погрешно оцјењено побијаном правоснажном пресудом. У међувремену је измјенама Кривичног закона РС предвиђен посебан, нови облик кривичног дјела недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја који се манифестује у неовлаштену ношењу на јавном мјесту ватреног оружја чије је набављање грађанима дозвољено, а за које нема оружни лист,

односно дозволу за држање оружја. Овом измјеном је, како то произлази и цитиране законске одредбе, инкриминисана радња ношења на јавном мјесту без оружног листа, односно дозволе за држање, оружја чије набављање је грађанима дозвољено.

Под наведену диспозицију кривичног дјела би се, према чињеничном опису изреке побијане пресуде, могле подвести радње осуђеног критичног догађаја, међутим како се ради о закону који је строжији у односу на закон који је важио у периоду означеном као вријеме извршења дјела (а који није садржавао инкриминацију за овакве радње), то је према одредби члана 4. КЗ РС искључена могућност његове примјене на конкретан случај. На основу наведеног произлази да у радњама осуђеног П.Д., а које се огледају у држању на јавном мјесту пиштоља са метцима, за који није имао дозволу за држање и ношење, нису садржни елементи бића кривичног дјела недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја, важећег у вријеме критичног догађаја, па када је другостепени суд побијаном правоснажном пресудом, примјењујући на конкретан случај у међувремену измјењени Кривични закон РС погрешно га сматрајући блажим законом за конкретан случај, радње осуђеног квалификовао као кривично дјело недозвољена производња и промет оружја или експлозивних материја на тај начин је учинио повреду Кривичног закона на штету оптуженог јер дјело за које се оптужени гони није кривично дјело».

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 89 о К 023298 13 од 20.08.2013. године)

5) “Првостепени суд све то правилно утврђује али када треба да примијени кривични закон чини грешку јер услове за оцјену застарјелости посматра кроз призму примјене блажег закона. Због тога рокове застарјелости цијени на основу Кривичног закона који су дужи него нови рокови прописани Закоником, па када би се они примијенили застарјелост не би наступила. Због свог примарно процесног карактера (поред материјалног) застарјелост није никаква привилегија за починиоца него је то институт донесен због опортунитета, па се зато питање примјене блажег закона не поставља у односу на застаријевање извршења казне. Према томе, ако није наступила до часа одлучивања апсолутна застарјелост се цијени према новом закону који је на снази, а то је у конкретном случају Кривични законик Републике Српске чије застарјелост рокове ваља примијенити.

Према одредби Законика изречена казна се не може извршити када протекене три године ако је изречена казна затвора преко једне године, односно застарјелост извршења казне настаје у сваком случају кад протекне двапут онолико времена колико се по закону тражи за застарјелост извршења казне, што је у овом случају шест година. Дакле, апсолутна застарјелост извршења изречене казне затвора осуђеном наступила је 22.03.2017. године и она се више не може извршити, на шта је жалба браниоца осуђеног основано указала».

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 12 о К 000806 17 од 15.01.2018. године)

6) “Закон који прописује дужи рок застарјевања, не сматра се строжијим ако застарјелост кривичног гоњења или извршења казне, није по том новом закону, већ наступила. У конкретном случају, а у смислу Кривичног законика Републике Српске који је ступио на снагу након извршења предметног кривичног дјела, није наступила застарјелост кривичног гоњења, тако да тај закон, супротно аргументима из Захтјева, није блажи у односу на Кривични закон Републике Српске, који је важио у вријеме извршења кривичног дјела (24.8.2015. године), а који закон је примјењен. Слиједом наведеног, и како оба наведена закона и то Кривични закон Републике Српске и Кривични законик Републике Српске за почињено кривично дјело, прописују исту кривичну санкцију (новчана казна или казна затвора до три године), нису основа-

ни аргументи из Захтјева, којима се, у односу на општи дио одредби новог закона, са аспекта временског важења кривичног законодавства и врсте кривичних санкција, указује на повреду Кривичног закона.

Надаље, повреда Кривичног закона, када је у питању одлука о кривичним санкцијама, постоји ако је у изрицању санкције прекорачено овлаштење које суд има по закону. У конкретном случају, казна затвора у трајању од 10 (десет) мјесеци, за кривично дјело угрожавање јавног саобраћаја изречена је у границама прописане казне за то дјело, и у складу са општим правилима о одмјеравању казне. Ради тога се приговори подносиоца Захтјева, којима се оспорава правилност оцјене утврђених отежавајућих околности (смрт оштећеног, као индиректна посљедица дјела и чињеница да је оптужени напустио лице мјеста саобраћајне незгоде), не могу подвести под повреду Кривичног закона, у смислу цитираног законског прописа, која се манифестује у виду прекорачења законских овлаштења при доношењу одлуке о казни».

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 85 о К 052859 18 од 20.02.2019. године)

7) “Према одредбама члана 2. Уговора између Босне и Херцеговине и Републике Србије један од услова за преузимање извршења јесте да је судска одлука правоснажна, а не тражи се да је та одлука и достављена осуђеном лицу. Доношењем другостепене пресуде по жалби, првостепена пресуда је постала правоснажна, што и жалба прихвата, па су тиме поред осталог, испуњени услови за преузимање њеног извршења у РС. Због тога је неоснован приговор жалбе, када би се и прихватио као тачан, да нису испуњени услови због тога што другостепена пресуда није достављена осуђеном. Приликом доношења одлуке о признању и преузимању извршења стране судске одлуке домаћи суд примјењује закон који је тада на снази и према њему цијени да ли је дјело на коме се заснива правоснажна одлука кривично дјело и по домаћем праву. У конкретном случају суд је правилно примијенио важећи Кривични законик Републике Српске и према њему правно оцијенио радње осуђеног из стране пресуде. Ради тога се питање примјене блажег закона и не може поставити, као што то жалба неосновано чини».

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 11 о К 020901 18 од 14.05.2018. године)

8) “Основни принцип временског важења Кривичног закона се манифестује у правилу да се на учиниоца кривичног дјела примјењује закон који је важио у вријеме извршења кривичног дјела, а одступање од тог правила је могуће по принципу примјене блажег закона који принцип долази до изражаја у ситуацијама када је послје извршења кривичног дјела измјењен закон једном или више пута, па се у том случају примјењује закон који је најблажи за учиниоца. Најблажим законом међу законима који конкуришу за примјену на конкретан случај сматра се онај закон који у својој цјеловитој примјени доводи до најповољнијег положаја извршиоца дјела. Наведена правила су садржана у члану закону који је био на снази у вријеме извршења кривичног дјела за које се оптужени терети по потврђеној оптужници.

Како за примјену на конкретан случај конкуришу два закона и то КЗ РС који је био на снази у вријеме извршења дјела и Кривични законик РС који је ступио на снагу послје извршења кривичног дјела, то је овај суд по службеној дужности побијану пресуду испитао с аспекта примјене блажег закона, руководећи се опште прихваћеним правилима у судској пракси и правној науци при утврђивању који закон је блажи за учиниоца дјела. У конкретном случају оба ова закона радње чињенично описане у диспозитиву оптужнице и изреци побијане пресуде одређују као кривично дјело неовлаштена производња и промет опојних дрога у основном облику.

Надаље, према казненом оквиру за ово кривично дјело, оба закона прописују исти максимум казне (10 година затвора), док је посебни минимум казне за то дјело прописан у одредби члана 207. став 1. Кривичног законика РС затвор од једне године, а посебни минимум казне за то дјело прописан у одредби члана 224. став 1. КЗ РС је затвор од три године. Дакле, Кривични законик РС прописује мањи посебни минимум казне за то дјело, а осим тога пружа шире могућности за ублажавање казне, те је тиме овај закон блажи закон у конкретном случају јер предвиђа повољније услове за оптуженог у вези са изрицањем казне».

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 71 О К 172029 18 од 26.12.2018. године)

9) “Захтјевима бранилаца осуђених се указује на повреду Кривичног закона, тврдњом да постоје околности које искључују кривично гоњење, односно, да је наступила апсолутна застарјелост кривичног гоњења. У том смислу, у захтјевима се апострофира да је у току трајања овог кривичног поступка ступио на снагу Кривични законик Републике Српске који прописује краће рокове застарјелости, због чега је по ставу подносилаца Захтјева, блажи нови Кривични законик, јер је за кривично дјело за које су осуђени оглашени кривим, наступила апсолутна застарјелост. Захтјеви нису основани. Наиме, основни уставни принцип временског важења закона (а и других прописа) садржан у члану 110. Устава Републике Српске се манифестује у правилу да правне норме не могу имати повратно дејство, а један од изузетака од овог правила, односи се на одредбе Кривичног закона и садржан је у принципу да се на учиниоца кривичног дјела примјењује нови закон ако је блажи за учиниоца.

Наведени уставни принципи о временском важењу Кривичног закона садржани су у члану 4. КЗ РС, који је био на снази у вријеме извршења кривичног дјела за које су оптужени правоснажно осуђени, те у члану 9. Кривичног законика, који је донесен након извршења предметног кривичног дјела и који је ступио на снагу дана 18.07.2018. године. Према цитираним законским одредбама на учиниоца кривичног дјела примјењује се закон који је важио у вријеме извршења кривичног дјела, а ако је послџе извршења кривичног дјела измијењен закон једном или више пута, примјењује се закон који је најблажи за учиниоца. Најблажим законом међу законима који конкуришу за примјену на конкретан случај, сматра се онај закон који оптуженог доводи у најповољнији положај с аспекта кривичне одговорности, а што суд оцјењује у сваком конкретном случају. Као опште прихваћена правила за оцјену који закон је блажи, свакако су прописана казна и рокови застарјелости кривичног гоњења, па када су прописане казне исте, а нови закон предвиђа краћи рок застарјелости, он је блажи за учиниоца ако је по том, новом закону, застарјелост и наступила.

Међутим, ни у ком случају није могућа комбинација два или више Кривична закона у једном кривичном предмету, већ се мора примјенити само један Кривични закон. Неспорно је да за примјену на конкретан случај конкуришу два закона и то КЗ РС који је био на снази у вријеме извршења дјела и Кривични законик који је ступио на снагу након извршења дјела. По оба ова закона радње оптужених чињенично описане у диспозитиву оптужнице и изреци побијане пресуде представљају квалификовани облик кривичног дјела насилничко понашање, међутим, новим законом је прописана казна затвора од шест мјесеци до пет година, дакле, тежа казна од казне која је прописана ранијем закону (од три мјесеца до три године). Законом је прописано да се кривично гоњење не може предузети кад протекне пет година од извршења кривичног дјела за које се по закону може изрећи затвор преко једне године.

Одредбом члана 95. став 1. тачка 5) Кривичног законика прописано је да се кривично гоњење не може предузети кад протекне пет година од извршења кривичног дјела за које се по закону може изрећи затвор преко три године. Из наведеног произилази да у конкретном

случају, нови Кривични законик није повољнији за починиоце. Дакле, у конкретном случају и ранији и нови закон радње чињенично описане у диспозитиву оптужнице и изреци побијане пресуде прописују као кривично дјело и то квалификовани облик кривичног дјела насилничко понашање али не прописују исте казне за то дјело, јер је прописана већа казна затвора по новом Кривичном законнику, према којем је прописан исти рок застарјелости кривичног гоњења од пет година за кривична дјела за која се може изрећи затвор преко три године. Дакле, нови Кривични законик није блажи за починиоца, због чега је правилно другостепени суд примјенио КЗ РС који је био на снази у вријеме извршења предметног кривичног дјела».

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 71 О К 193737 18 од 23.01.2019. године)

10) “Основни уставни принцип временског важења закона (а и других прописа) садржан у члану 110. Устава Републике Српске се манифестује у правилу да правне норме не могу имати повратно дејство, а један два изузетка од овог правила прописана цитираном уставном одредбом, односи се на одредбе кривичног закона и садржан је у принципу да се на учиниоца кривичног дјела примјењује нови закон ако је блажи за учиниоца. Наведени уставни принципи о временском важењу кривичног закона садржани су у члану 4. КЗ РС, који је био на снази у вријеме извршења кривичног дјела за које се оптужени терети по потврђеној оптужници, те у члану 9. Кривичног законика Републике Српске који је донесен након извршења предметног кривичног дјела и који је ступио на снагу дана 18.07.2018. године. Према цитираним законским одредбама на учиниоца кривичног дјела примјењује закон који је важио у вријеме извршења кривичног дјела, а ако је последице извршења кривичног дјела измијењен закон једном или више пута, примјењује закон који је најблажи за учиниоца.

Најблажим законом међу законима који конкуришу за примјену на конкретан случај сматра се онај закон који оптуженог доводи у најповољнији положај с аспекта кривичне одговорности, а што суд оцјењује у сваком конкретном случају. Једно од опште прихваћених правила за оцјену који закон је блажи, односи се на рокове застарјелости кривичног гоњења, па када нови закон предвиђа краћи рок застарјелости, он је блажи за учиниоца ако је по том, новом закону, застарјелост и наступила. Неспорно је да за примјену на конкретан случај конкуришу два закона и то КЗ РС који је био на снази у вријеме извршења дјела и Кривични законик који је ступио на снагу након извршења дјела. По ова два закона радње оптуженог чињенично описане у диспозитиву оптужнице и изреци побијане пресуде представљају квалификовани облик кривичног дјела фалсификовања исправе, за које је прописана казна затвора од три мјесеца до пет година, међутим нови закон прописује краћи рок застарјелости кривичног гоњења.

Тако кривично гоњење не може се предузети кад протекне десет година од извршења кривичног дјела (релативна застарјелост кривичног гоњења) док апсолутни рок застарјелости за ово кривично дјело износи двадесет година, а релативна застарјелост кривичног гоњења наступа протеклом пет година од извршења кривичног дјела, док апсолутни рок застарјелости износи десет година. Дакле, у конкретном случају и ранији и нови закон радње чињенично описане у диспозитиву оптужнице и изреци побијане пресуде прописују као кривично дјело и то квалификовани облик кривичног дјела фалсификовања исправе, те прописују исте казне за то дјело, међутим нови закон скраћује рок застарјелости кривичног гоњења. Па како је према чињеничном опису кривичног дјела у диспозитиву оптужнице кривично дјело извршено 07.04.2009. године, а према стању списка предмета против оптуженог у року од пет година, предвиђеном за релативну застарјелост кривичног гоњења према Кривичном законнику за наведени облик овог кривичног дјела, нису предузимане било какве процесне радње ради

гоњења оптуженог због учињеног кривичног дјела које би довеле до прекида застарјелости (наредба о спровођењу истраге као прва процесна радња јавног тужиоца донесена након 6 година 9 мјесеци и 18 дана од извршења дјела) то је, према закључку побијане пресуде наступила релативна застарјелост кривичног гоњења.

Правилност наведеног закључка побијане пресуде доводи се у питање Захтјевом тужиоца заснованим на тврдњи да је у конкретном случају релативни рок застарјелости кривичног гоњења прекинут сваком радњом тужилаштва и суда предузетом ради кривичног гоњења оптуженог као учиниоца дјела, са којим прекидом је релативни рок застарјелости кривичног гоњења почео изнова да тече. На описани начин, прихватајући да је рок застарјелости кривичног гоњења по новом закону краћи, те да у оквиру тог релативног рока од пет година рачунајући од извршења дјела није предузета ни једна процесна радња у правцу кривичног гоњења починиоца дјела, Захтјевом тужиоца се у суштини сугерише да се на конкретан случај требају примјенити дјелимично ранији закон и то у дијелу прекида застарјелости у оквиру релативног рока застарјелости од десет година који је прописан у закону који је био на снази у вријеме извршења дјела, а да се од последње радње суда којом је прекинута застарјелост, могу примјенити одредбе о застарјелости прописане у по новом закону».

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 95 о К 043522 18 од 18.05.2018. године)

11) "Наведеним аргументима Захтјева изнесеним у прилог тврдње о повреди Кривичног закона у корист осуђеног, по оцјени овог суда није доведена у сумњу правилност закључка побијане пресуде да је примјеном Кривичног законика који је ступио на снагу послје извршења кривичног дјела, а прије доношења правоснажне пресуде, као блажег закона, у конкретном случају наступила релативна застарјелост кривичног гоњења оптуженог Д.В., за кривично дјело које је предмет оптужбе по потврђеној оптужници. Ово из разлога што је суд обавезан да, када утврди да је нови закон блажи за учиниоца дјела тај закон примјени у цјелини. Дакле, не може се на конкретан случај примјенити дјелимично ранији закон (који је био на снази у вријеме извршења дјела), а дјелимично нови закон (који је ступио на снагу након извршења дјела а прије доношења правоснажне пресуде) како се Захтјевом сугерише, па је с обзиром на то неодржива теза Захтјева тужиоца садржана у аргументима о потреби комбиноване примјене ранијег и новог закона на конкретан случај.

С обзиром да застарјелост кривичног гоњења представља околност чијим наступањем престаје овлаштење надлежних органа за кривично гоњење починиоца конкретног кривичног дјела у односу на које је застарјелост наступила, то је другостепени суд правилно поступио када је поводом жалбе браниоца оптуженог, по службеној дужности преиначио првостепену осуђујућу пресуду, тако што је донио пресуду којом се одбија оптужба против оптуженог да је починио кривично дјело фалсификовања исправе».

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 95 о К 043522 18 од 18.05.2018. године)

12) "Оптужена је оглашена кривом за два кривична дјела у стицају, продуженог кривичног дјела преваре. Од доношења првостепене пресуде па до одлучивања по жалби донесен је и на снагу ступио Кривични законик Републике Српске, који је блажи за осуђену. Одбрана је на ово основано указала и на сједници другостепеног вијећа. Овај закон је блажи од ранијег Кривичног закона Републике Српске јер прописује краће рокове застарјелости, а код исте максимално запријећене казне од пет година, без обзира на то што је доња казна од једне године строжа од шест мјесеци коју је прописивао ранији закон.

Који је закон блажи мора се цијенити по свим његовим одредбама, а не само по

запријећеној казни, што је другостепени суд пропустио да учини и ове радње правно оцијени као продужено кривично дјело преваре, јер је цијенио само распон те казне по оба закона и тиме извео погрешан закључак да је ранији закон блажи по том основу и да није наступила застарјелост кривичног гоњења. С обзиром да су радње овог кривичног дјела предузете неутврђеног дана у децембру 2006. године и неутврђеног дана почетком 2007. године то се рок застарјелости има рачунати од 01.01.2007. године као најповољнији за осуђену. За ово кривично дјело је прописана казна затвора од једне до пет година па релативна застарјелост наступа протеком пет година од извршења кривичног дјела, а апсолутна протеком десет година, то је апсолутна застарјелост кривичног гоњења наступила за ово продужено кривично дјело 01.01.2017. године.

С обзиром да застарјелост кривичног гоњења представља околност чијим наступањем престаје овлашћење надлежних органа за кривично гоњење починиоца конкретног кривичног дјела у односу на које је застарјелост наступила то је ваљало правноснажну пресуду преиначити и оптужбу у том дијелу одбити. С обзиром да се ради о два посебна кривична дјела у стицају то се на друго кривично дјело треба примијенити Кривични закон Републике Српске који је био на снази у вријеме извршења кривичног дјела, као што је то и побијана пресуда учинила. Међутим, како је у односу на дио пресуде оптужба одбијена, а ради се о утврђеним казнама за стицај кривичних дјела, то је правноснажну пресуду ваљало преиначити и у осуђујућем дијелу за кривично дјело преваре у одлуци о казни и утврђену казну затвора од једне године прихватити као правилну и ту казну оптуженој изрећи за почињено кривично дјело».

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 71 о К 160716 18 од 07.12.2018. године)

13) „Захтјев апострофира одредбу Кривичног законика која регулише кажњивост покушаја кривичног дјела, па цитирајући коректно садржај ове законске одредбе, по којој ће (према критерију прописане казне за кривично дјело) бити кажњен за покушај кривичног дјела онај починилац који са умишљајем започне извршење кривичног дјела, (али га не доврши) за које се по закону може изрећи казна затвора од пет година или тежа казна..., а потом изводи закључак да таква формулација подразумјева кажњивост покушаја кривичног дјела за које се може изрећи казна затвора преко пет година (најмање пет година и један дан).

Слиједом таквог закључка Захтјев истиче да оптужени ни теоријски није могао бити кажњен за покушај предметног кривичног дјела и ако се ради о кривичном дјелу за које је запријећена казна до пет година и према Кривичном законнику (који, као блажи закон, за примјену на конкретан случај Захтјев сугерише). Међутим, наведена теза Захтјева је очигледно резултат погрешног тумачења цитиране одредбе Кривичног законика која регулише кажњивост покушаја кривичног дјела, када синтагму „казна затвора од пет година или тежа казна“ тумачи на начин да то не укључује и казну од пет година затвора, него само оне затворске казне које прелазе пет година затвора“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 85 о К 060435 19 од 27.07.2020. године)

14) „Када из чињеничног описа дјела у оптужници произлази да је незаконит лов високе дивљачи извршен за вријеме ловостаја онда такав чињенични субстрат одражава битне елементе бића основног облика кривичног дјела незаконит лов (који је био на снази у вријеме извршења дјела) и за које је прописана новчана казна или затвор до 6 (шест) мјесеци, односно битне елементе бића квалификованог облика кривичног дјела незаконит лов (који је ступио на снагу након извршења дјела и био на снази за вријеме доношења побијане пресуде) и за

које је прописана казна затвора од једне до пет година. Ни за један од ових облика кривичног дјела, с обзиром на запретијену казну и прописане рокове застарјелости гоњења, застарјелост није наступила. На основу изложеног слиједи закључак да Кривични законик који је ступио на снагу након извршења дјела и био на снази у вријеме доношења побијане пресуде, у конкретном случају није блажи закон јер чињенични опис дјела у диспозитиву измјењене оптужнице и изреци побијане пресуде манифестује квалификовани облик кривичног дјела, а не основни облик овог кривичног дјела како се то погрешно Захтјевом тужиоца сугерише.

Чињенични опис дјела не манифестује квалификовани облик кривичног дјела незаконитог лова како је то правно оцјењено измјењеном оптужницом и изреком побијане пресуде, него основни облик овог кривичног дјела. Међутим, и поред тога што се ради о основном облику наведеног кривичног дјела по КЗ РС (који је био на снази у вријеме извршења дјела), не може се прихватити као основан приговор Захтјева заснован на тврдњи да је Кривични законик (који је ступио на снагу након извршења дјела) у конкретном случају блажи закон, те да је његовом примјеном радње оптуженог требало квалификовати као основни облик овог кривичног дјела а за који облик дјела је наступила застарјелост кривичног гоњења дана 01.02.2018. године (прије доношења побијане пресуде), па да је другостепени суд по том основу требао донијети одбијајућу пресуду. Ово из разлога што диспозиција основног облика кривичног дјела као кривично дјело прописује и лов дивљачи на подручју гдје је лов забрањен поред лова дивљачи за вријеме ловостаја (што је садржано у диспозицији основног облика дјела по оба закона).

Па када из чињеничног описа дјела које је предмет измјењене оптужнице произлази да је радњом незаконитог лова за вријеме ловостаја извршен одстрел једне срне (која по врсти несумњиво спада у високу дивљач), онда примјеном Кривичног законика на такав чињенични опис дјела произлази да су у радњама починиоца дјела остварена сва битна обиљежја квалификованог облика кривичног дјела незаконити лов (код којег је „висока дивљач“ као објекат извршења дјела квалификаторна околност) за које је прописана казна затвора од једне до пет година. Дакле, дистинкција између основних облика кривичног дјела незаконит лов прописаног кривичним законима који у конкретном случају конкуришу за примјену, се огледа у томе што се према КЗ РС радња кривичног дјела незаконитог лова дивљачи врши за вријеме ловостаја, а према Кривичном законнику радња незаконитог лова дивљачи се врши за вријеме ловостаја или на подручју гдје је лов забрањен.

Квалификовани облик дјела са квалификаторном околношћу која се односи на врсту дивљачи (висока дивљач) се везује за неовлаштен лов у забрањеном ловишту (што чини посебни, такође квалификовани облик дјела) док се квалификовани облик неовлаштеног лова високе дивљачи из Кривичног законика алтернативно везује како за неовлаштени лов у забрањеном ловишту тако и за незаконити лов за вријеме ловостаја. Па када из чињеничног описа дјела у оптужници произлази да је незаконит лов високе дивљачи извршен за вријеме ловостаја онда такав чињенични субстрат одражава битне елементе бића основног облика кривичног дјела незаконит лов (који је био на снази у вријеме извршења дјела) и за које је прописана новчана казна или затвор до 6 (шест) мјесеци, односно битне елементе бића квалификованог облика кривичног дјела незаконит лов (који је ступио на снагу након извршења дјела и био на снази за вријеме доношења побијане пресуде) и за које је прописана казна затвора од једне до пет година.

Ни за један од ових облика кривичног дјела, с обзиром на запретијену казну и прописане рокове застарјелости гоњења, застарјелост није наступила. На основу изложеног слиједи закључак да Кривични законик који је ступио на снагу након извршења дјела и био на снази

у вријеме доношења побијане пресуде, у конкретном случају није блажи закон јер чињенични опис дјела у диспозитиву измјењене оптужнице и изреци побијане пресуде манифестује квалификовани облик кривичног дјела, а не основни облик овог кривичног дјела како се то погрешно Захтјевом тужиоца сугерише“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 85 о К 045966 19 од 09.04.2019. године)

15) „У конкретном случају Захтјев је поднесен због повреде Кривичног закона (учињене у жалбеном поступку), која се манифестује у наступању застарјелости кривичног гоњења, те да је у погледу кривичног дјела које је предмет оптужбе примјењен закон који се не може примјенити. Суштина аргумената садржаних у образложењу Захтјева се своди на тврдњу да кривично дјело које је предмет оптужбе према закону који је важио у вријеме извршења дјела, манифестује битне елементе бића основног облика кривичног дјела незаконит лов, за које је прописана новчана казна или затвор до 6 (шест) мјесеци, те за које дјело застарјелост кривичног гоњења у смислу закона наступа протеком 3 (три) године од извршења дјела. Након извршења дјела измјењен је Кривични закон доношењем Кривичног законика Републике Српске којим је за основни облик кривичног дјела незаконити лов прописана новчана казна или затвор до једне године, али застарјелост кривичног гоњења за овај облик дјела, наступа протеком 2 (двје) године од извршења дјела (релативна застарјелост), док апсолутни рок застарјелости наступа протеком 4 (четири) године од извршења кривичног дјела (двоструко вријеме од релативног рока застарјелости).

Слиједом тога, Захтјев апострофира да је другостепени суд на конкретан случај требао примјенити Кривични законик као блажи закон који предвиђа краћи рок застарјелости кривичног гоњења, а која застарјелост је с обзиром на вријеме извршења дјела и наступила 01.02.2017. године, дакле прије доношења рјешења од 26.02.2018. године, којим је одређено одржавање претреса пред другостепеним судом, на којем је донесена побијана пресуда којом је одбијена жалба тужиоца и потврђена првостепена ослобађајућа пресуда против осуђеног да је починио кривично дјело незаконит лов. Поступајући на такав начин другостепени суд је, према тврдњи Захтјева, учинио повреду Кривичног закона јер је у погледу правне квалификације дјела примјенио кривични закон који се није могао примјенити. Захтјев није основан. Наиме, када се на конкретан случај примјени КЗ РС, као закон који је био на снази у вријеме извршења дјела, чињенични опис дјела из измјењене оптужнице и изреке ове пресуде одражава основни облик кривичног дјела код којег се радња извршења наведеног кривичног дјела манифестује у лову дивљачи за вријеме ловостаја.

С обзиром на заприћену казну и рокове застарјелости предвиђене законом није наступила застарјелост кривичног гоњења за овај облик кривичног дјела. Дакле, правна квалификација дјела из измјењене оптужнице и изреке побијане пресуде не произлази из чињеничног описа дјела јер квалификовани облик кривичног дјела са квалификаторном околношћу која се односи на „високу дивљач“ се везује за став 2. ове законске одредбе који инкриминише неовлаштен лов у забрањеном ловишту а не лов за вријеме ловостаја. Надаље, чињенични опис дјела не садржи бланкетну норму која указује на неку од квалификаторних околности на коју правну оцјену дјела се позива побијана пресуда, доводећи је у везу са основним обликом дјела. Диспозиција овог квалификованог облика кривичног дјела прописује више алтернативно постављених квалификаторних околности, (између осталих и лов без посебне дозволе одређене врсте дивљачи за чији лов је потребна таква дозвола), које се не везују за основни облик дјела, како је то приликом правне квалификације дјела чини измјењена оптужница а слиједом тога и побијана пресуда.

Из наведеног произлази да чињенични опис дјела не манифестује квалификовани облик кривичног дјела незаконитог лова како је то правно оцјењено измјењеном оптужницом и изреком побијане пресуде, него основни облик овог кривичног дјела. Међутим, и поред тога што се ради о основном облику наведеног кривичног дјела по КЗ РС (који је био на снази у вријеме извршења дјела), не може се прихватити као основан приговор Захтјева заснован на тврдњи да је Кривични законик (који је ступио на снагу након извршења дјела) у конкретном случају блажи закон, те да је његовом примјеном радње оптуженог требало квалификовати као основни облик овог кривичног дјела а за који облик дјела је наступила застарјелост кривичног гоњења дана 01.02.2018. године (прије доношења побијане пресуде), па да је другостепени суд по том основу требао донијети одбијајућу пресуду.

Ово из разлога што диспозиција основног облика кривичног дјела као кривично дјело прописује и лов дивљачи на подручју гдје је лов забрањен поред лова дивљачи за вријеме ловостаја (што је садржано у диспозицији основног облика дјела по оба закона). Па када из чињеничног описа дјела које је предмет измјењене оптужнице произлази да је радњом незаконитог лова за вријеме ловостаја извршен одстрел једне срне (која по врсти несумњиво спада у високу дивљач), онда примјеном Кривичног законика на такав чињенични опис дјела произлази да су у радњама починиоца дјела остварена сва битна обиљежја квалификованог облика кривичног дјела незаконити лов (код којег је „висока дивљач“ као објекат извршења дјела квалификаторна околност) за које је прописана казна затвора од једне до пет година. Дакле, дистинкција између основних облика кривичног дјела незаконит лов прописаног кривичним законима који у конкретном случају конкуришу за примјену, се огледа у томе што се према КЗ РС радња кривичног дјела незаконитог лова дивљачи врши за вријеме ловостаја, а према Кривичном законнику радња незаконитог лова дивљачи се врши за вријеме ловостаја или на подручју гдје је лов забрањен.

Квалификовани облик дјела са квалификаторном околношћу која се односи на врсту дивљачи (висока дивљач) се везује за неовлаштен лов у забрањеном ловишту (што чини посебни, такође квалификовани облик дјела) док се квалификовани облик неовлаштеног лова високе дивљачи из Кривичног законика алтернативно везује како за неовлаштени лов у забрањеном ловишту тако и за незаконити лов за вријеме ловостаја. Па када из чињеничног описа дјела у оптужници произлази да је незаконит лов високе дивљачи извршен за вријеме ловостаја онда такав чињенични субстрат одражава битне елементе бића основног облика кривичног дјела незаконит лов (који је био на снази у вријеме извршења дјела) и за које је прописана новчана казна или затвор до 6 (шест) мјесеци, односно битне елементе бића квалификованог облика кривичног дјела незаконит лов (који је ступио на снагу након извршења дјела и био на снази за вријеме доношења побијане пресуде) и за које је прописана казна затвора од једне до пет година.

Ни за један од ових облика кривичног дјела, с обзиром на запријећену казну и прописане рокове застарјелости гоњења, застарјелост није наступила. На основу изложеног слиједи закључак да Кривични законик који је ступио на снагу након извршења дјела и био на снази у вријеме доношења побијане пресуде, у конкретном случају није блажи закон јер чињенични опис дјела у диспозитиву измјењене оптужнице и изреци побијане пресуде манифестује квалификовани облик кривичног дјела, а не основни облик овог кривичног дјела како се то погрешно Захтјевом тужиоца сугерише“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 85 о К 045966 19 од 09.04.2019. године)

16) „Основани су аргументи из жалбе, изнесени у прилог тврдњи да је, у поступку доно-

шења побијане пресуде, повријеђено право на одбрану и тиме почињена битна повреда одредаба кривичног поступка. Наиме, за кривично дјело ратни злочин против цивилног становништва, који је важио у вријеме извршења дјела, а за које се оптужени терети, прописана је казна затвора од најмање пет година или смртна казна (чланом 1. Протокола 6. Европске конвенције о заштити људских права и основних слобода, искључена могућност изрицања смртне казне). Дакле, као најтежа врста казне, прописана ранијим законодавством за предметно кривично дјело је смртна казна, која по тежини казне одговара казни дуготрајног затвора по садашњем материјалном законодавству, тако да та еквивалентност, са аспекта тежине дјела и запријеђене казне, у конкретном случају, нужно опредјељује и обавезу формалне одбране“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 11 О К 022527 19 од 24.10.2019. године)

17) „Неоснован је и приговор Захтјева заснован на тврдњи да је у поступку доношења побијане пресуде учињена повреда Кривичног закона на начин што је суд у погледу кривичног дјела примјенио закон који се није могао примјенити, сугеришући да се на конкретан случај требао примјенити Кривични законик као блажи закон, а чијом примјеном радње осуђеног чињенично описане у изреци пресуде не манифестују покушај кривичног дјела обљуба злоупотребом положаја, на које дјело се односи осуда по побијаној правоснажној пресуди.

Наиме, у прилог изнесене тврдње Захтјев апострофира одредбу Кривичног законика која регулише кажњивост покушаја кривичног дјела, па цитирајући коректно садржај ове законске одредбе, по којој ће (према критерију прописане казне за кривично дјело) бити кажњен за покушај кривичног дјела онај починилац који са умишљајем започне извршење кривичног дјела, (али га не доврши) за које се по закону може изрећи казна затвора од пет година или тежа казна..., а потом изводи закључак да таква формулација подразумјева кажњивост покушаја кривичног дјела за које се може изрећи казна затвора преко пет година (најмање пет година и један дан). Слједом таквог закључка Захтјев истиче да оптужени ни теоријски није могао бити кажњен за покушај предметног кривичног дјела и ако се ради о кривичном дјелу за које је запријеђена казна до пет година и према Кривичном законнику (који, као блажи закон, за примјену на конкретан случај Захтјев сугерише)“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 85 О К 060435 19 од 27.07.2020)

18) „Насупрот наведеном, основани су аргументи из жалбе, којима се оспорава правилност примјене Кривичног закона, са аспекта примјене блажег закона, и тиме правне квалификације дјела. Наиме, послје извршења предметног кривичног дјела а прије доношења правоснажне пресуде, измјењен је закон који је блажи за учиниоца у односу на примјењени закон у првостепеној пресуди. Према чињеничном утврђењу побијане пресуде, оптужени је, користећи повјерење и несразмјеру у годинама, у приликама када остане у својој кући сам са оштећеном, својом рођаком, која је дијете узраста десет година, љубио је у уста, стављајући јој језик у уста, додиривао рукама по тијелу у предјелу груди, завлачио руку испод одјеће и гаћица, те руком прелазило преко његог полног органа и покушао прстом пенетрирати у полни орган оштећене. Нема сумње да наведене радње које је оптужени предузео према оштећеној имају сексуални карактер, усмјерен против полног интегритета дјетета и да је оптужени радње предузео ради задовољења сексуалног нагона.

Међутим, изостанак пенетрације полног органа или неког другог дијела тијела оптуженог у тјелесне отворе оштећене у било ком облику (вагинално, орално, анално), наведене полне радње утврђене побијаном пресудом, дистанцира од обљубе или са њом изједначене полне радње и представља „неку другу полну радњу“, што чини битне елементе кривичног

дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година, према Кривичном законнику Републике Српске, који је ступио на снагу, дакле, након извршења кривичног дјела а прије доношења правоснажне пресуде, и који је блажи у односу на примјењени закон у првостепеној пресуди, јер је за то кривично дјело прописана казна затвора од 1 (једне) до 8 (осам) година у односу на кривично дјело полно насиље над дјететом из Кривичног закона, а који је важио у вријеме извршења дјела, за које је прописана казна затвора најмање 5 (пет) година. Слиједом наведеног, овај суд је, дјелимичним уважавањем жалбе браниоца оптуженог, преиначио првостепену пресуду у правној оцјени дјела, тако што је радње оптуженог, за које је том пресудом оглашен кривим, правно квалификовао као продужено кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година за које је оптуженог осудио на казну затвора у трајању од 4 (четири) године, у коју је урачунато вријеме проведено у притвору“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 11 О К 020892 19 од 30.5.2019. године)

19) „Основни уставни принцип временског важења закона (а и других прописа) садржан у члану 110. Устава Републике Српске се манифестује у правилу да правне норме не могу имати повратно дејство, а један од изузетака од овог правила прописан цитираним уставном одредбом, односи се на одредбе кривичног закона и садржан је у принципу да се на учиниоца кривичног дјела примјењује нови закон ако је блажи за учиниоца. Наведени уставни принципи о временском важењу кривичног закона садржани су у члану 4. КЗ РС, који је био на снази у вријеме извршења кривичног дјела за које се оптужени терети по потврђеној оптужници, те у Кривичном законнику који је донесен након извршења предметног кривичног дјела. Према цитираним законским одредбама на учиниоца кривичног дјела примјењује се закон који је важио у вријеме извршења кривичног дјела, а ако је послје извршења кривичног дјела измијењен закон једном или више пута, примјењује се закон који је најблажи за учиниоца.

Најблажим законом међу законима који конкуришу за примјену на конкретан случај сматра се онај закон који оптуженог доводи у најповољнији положај с аспекта кривичне одговорности, а што суд оцјењује у сваком конкретном случају. Једно од опште прихваћених правила за оцјену који закон је блажи, односи се на рокове застарјелости кривичног гоњења, па када нови закон предвиђа краћи рок застарјелости, он је блажи за учиниоца само под условом ако је по том, новом закону, застарјелост и наступила. Неспорно је да за примјену, на конкретан случај конкуришу два закона и то КЗ РС који је био на снази у вријеме извршења дјела и Кривични законик који је ступио на снагу након извршења дјела.

Дакле, у конкретном случају и ранији и нови закон радње чињенично описане у диспозитиву оптужнице и изреци побијане пресуде прописују као кривично дјело и то квалификовани облик кривичног дјела фалсификовања исправе, те за наведено кривично дјело закон прописује казну затвора од три мјесеца до пет година, док нови Кривични законик прописује казну затвора до 5 годин, без навођења посебног минимума. Исто тако нови Кривични законик прописује краћи рок застарјелости кривичног гоњења за наведено кривично дјело. Надаље, оно по чему се у конкуренцији ова два закона разликују је и у чињеници да на различите начине одређују прекид тока застарјелости, па тако норме у оба закона захтијевају подузимање процесних радњи, с тим што КЗ РС за ток и прекид застарјелости предвиђа само оне процесне радње које се подузимају ради гоњења починиоца кривичног дјела, док нови Кривични законик за ток и прекид застарјелости предвиђа подузимање процесне радње ради откривања и гоњења починиоца кривичног дјела.

Како је према чињеничном опису кривичног дјела у диспозитиву оптужнице кривично дјело извршено „у мјесецу октобру 2009. године“, када ово сагледамо према стању списка пред-

мета, у оквиру релативне застарјелости према КЗ РС, који износи 10 година, онда за наведени облик овог кривичног дјела цијенећи да се процесне радње односе само на оне радње које се подузимају ради кривичног гоњења учиниоца кривичног дјела, онда нижестепени судови погрешно изводе закључак да су то записници о саслушању свједока (З.М. и М.П.), које радње не представљају процесне радње гоњења починиоца кривичног дјела, јер се ради о радњама које су подузете од стране ЦЈБ Б.Л. у вези са провјером навода из пријаве и не могу се сматрати процесним радњама које су подузете ради кривичног гоњења починиоца кривичног дјела, које би довеле до прекида застарјелости.

С тим у вези, процесне радње подузете у року од 10 година, који је рок релативне застарјелости кривичног гоњења према КЗ РС а које се сматрају процесним радњама које су подузете ради гоњења починиоца кривичног дјела су записник о испитивању осумњиченог од 22.02.2016. године, као и подигнута оптужнице истог броја од 24.02.2016. године, које процесне радње су подузете у року релативне застарјелости од десет година тј. након 6 година 4 мјесеца и 22 дана. Слиједом наведеног, су неосновани аргументи из Захтјева, којима се, у односу на општи дио одредби КЗ РС, са аспекта временског важења кривичног законодавства и врсте кривичних санкција, указује на повреду Кривичног закона“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 77 о К 007510 19 од 17.10.2019. године)

20) „Захтјев сматра да је првостепена пресуда повриједила кривични закон у корист оптужених јер за дјело за које је оптужба одбијена није наступила застарјелост кривичног гоњења. Овај свој навод захтјев заснива на тврдњи како је другостепени суд погрешно утврдио да је кривично дјело учињено првог дана времена из изреке побијане пресуде (01.7.2010. године), а затим погрешно примијенио два различита кривична закона на оптужене. Овакав приступ овој кривичноправној ствари и закључак захтјева су погрешни. Супротно схватању које захтјев износи вријеме извршења кривичног дјела је чињенично питање, правилност чињеничне основе пресуде се не може побијати овим правним лијеком.

С друге стране, захтјев сугерише, али се изричито не супротставља закључку другостепеног суда, кривична дјела која се оптуженим стављају на терет нису трајна већ тренутна кривична дјела, па је вријеме извршења правилно рачунато од првог дана изреке првостепене пресуде. Што се тиче примјене два различита закона овај приговор се не може прихватити јер се овдје два различита закона у свом интегралном облику примјењују на два оптужена и не врши се њихова комбинација код оцјене радњи и застарјелости за сваког оптуженог појединачно, а што не би било дозвољено. О томе је другостепени суд дао опширно образложење које прихвата и овај суд па подносиоца захтјева упућује на њега. С обзиром на наведено другостепени суд је правилно примијенио закон када је радње оптужених правно оцијенио као наведена кривична дјела почињена према времену утврђеном у изреци првостепене пресуде, тако да се сходно томе цијени и питање застарјелости која је у конкретном случају наступила тако да су супротни наводи захтјева без основа“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 84 о К 052943 19 од 06.12.2019. године)

21) „У вријеме доношење како првостепене, тако и другостепене пресуде, на снази је био Кривични законик. Међутим, кривично дјело за које је осуђени оглашен кривим почињено је у периоду од почетка 2016. године до дана 23.01.2017. године, дакле, у вријеме важења Кривичног закона, који је у конкретном случају, најблажи за починиоца. Наиме, према одредбама Кривичног закона, новчана казна се не наплаћује принудно, док је истим законом прописано да у случају неплаћања новчане казне, иста ће се замијенити казном затвора, тако што ће се за

сваких започетих 100 КМ, одредити један дан затвора.

Према томе, како је првостепени суд примјенио два материјална прописа (Кривични закон и Кривични законик), те како је Кривични закон блажи за осуђеног у конкретном случају, јер се изречена новчана казна, која се према одредби Кривичног закона, у случају неплаћања, замјењује казном затвора, тако што се за сваких започетих 100 КМ, одређује један дан затвора, за разлику од Кривичног законика, према којем се неплаћена новчана казна, замјењује казном затвора, тако што се за сваких започетих 50 КМ, одређује један дан затвора, па како је другостепени суд пропустио и по службеној дужности да утврди ову повреду Кривичног закона на штету осуђеног, то је овај суд, дјелимичним уважавањем Захтјева, преиначио првостепену пресуду“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 72 о К 065735 20 од 20.04.2021. године)

22) „Нису основани аргументи из Захтјева, којима се указује на повреду Кривичног закона и тиме оспорава законитост у доношењу побјаних пресуда. Наиме, осуђени су оглашени кривим за кривично дјело преваре за које је прописана казна затвора од 6 мјесеци до 5 година, а за које релативна застарјелост кривичног гоњења наступа протеком 10 година од дана извршења кривичног дјела. Застарјелост није наступила ни по новом Кривичном законнику који за кривично дјело преваре прописује казну затвора од 1 до 5 година, дакле, прописује строжију казну од казне која је прописана КЗ РС, а за које кривично дјело релативна застарјелост кривичног гоњења наступа протеком 5 година од дана извршења кривичног дјела, а апсолутна застарјелост наступа протеком 10 година од дана извршења кривичног дјела.

Дакле, закон који прописује дужи рок застарјевања, не сматра се строжијим само због те чињенице тако да нови Кривични законик, супротно аргументима из Захтјева, није блажи у односу на КЗ РС, који је важио у вријеме извршења кривичног дјела (10.09.2009 до 5.10.2009. године), а који закон је примјењен. Слиједом наведеног, су неосновани аргументи из Захтјева, којима се, у односу на општи дио одредби новог закона, са аспекта временског важења кривичног законодавства и врсте кривичних санкција, указује на повреду Кривичног закона“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 71 о К 211734 19 од 17.10.2019.године)

23) „Према законским одредбама на учиниоца кривичног дјела примјењује се закон који је важио у вријеме извршења кривичног дјела, а ако је послје извршења кривичног дјела измјењен закон једном или више пута, примјењује закон који је најблажи за учиниоца. Најблажим законом међу законима који конкуришу за примјену на конкретан случај сматра се онај закон који оптуженог доводи у најповољнији положај с аспекта кривичне одговорности, а што суд оцјењује у сваком конкретном случају. Дакле, на починиоца кривичног дјела се у правилу примјењује закон који је важио у вријеме извршења кривичног дјела, а ретроактивна примјена Кривичног закона донесеног након извршења дјела представља изузетак од наведеног правила заснован на принципу примјене блажег закона.

Када је у конкретном случају након извршења дјела донесен Кривични законик, чију примјену на конкретан случај сугерише жалба а потом и Захтјев браниоца овог осуђеног, а који законик у конкретном случају не представља блажи закон у односу на КЗ РС, који је био на снази у вријеме извршења дјела (ни Захтјев не тврди супротно), онда је првостепени суд правилном примјеном Кривичног закона радње осуђеног правилно квалификовао као кривично дјела угрожавање јавног саобраћаја. Одредба Законика, на коју се Захтјев позива, не искључује примјену наведеног правила временског важења Кривичног закона, јер смисао те одредбе се огледа у томе да се Кривични законик примјењује на учиниоце кривичних дје-

ла почињених након ступања на снагу овог законика, док се на починиоце кривичних дјела почињених прије ступања на снагу законика у правилу примјењује КЗ РС који је био на снази у вријеме извршења тих дјела, са изузетком који се заснива на принципу примјене блажег закона.

С обзиром на то да је у конкретном случају примјењен Кривични закон који је важио у вријеме извршења предметног кривичног дјела (што представља правило временског важења Кривичног закона), правилан је закључак побијане другостепене пресуде да првостепени суд није имао обавезу образлагати из којих разлога је примјенио тај закон, а у ситуацији да је на конкретан случај суд примјенио Кривични законик, који је ступио на снагу након извршења дјела, био би у обавези образложити због чега је тај законик повољнији за оптуженог“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 83 о К 026424 19 од 07.05.2020.године)

24) „Суд је правилно поступио када је уважавањем жалбе подносиоца Захтјева преиначио првостепену пресуду у правној оцјени кривичног дјела и одлуци о казни, с тим што је приликом доношења одлуке пропустио да у цјелости примјени одредбе (старог) Кривичног закона у дијелу који се односи на замјену новчане казне у казну затвора, у случају кад оптужени пропусти рок плаћања изречене новчане казне. Основано се Захтјевом указује да није било мјеста да се поједине одредбе различитих закона, комбинују.

У конкретном случају другостепени суд је правилно поступио када је поводом жалбе подносиоца захтјева преиначио првостепену пресуду у правној оцјени кривичног дјела и одлуци о казни, налазећи у радњама тада оптуженог обиљежје кривичног дјела шумске крађе, с тим што је пропустио да у цјелости примијени одредбе тог закона, односно одредбе које се односе на замјену споредне новчане казне у казну затвора у случају кад оптужени пропусти рок плаћања изречене новчане казне, па је умјесто тих одредби примјенио одредбе Кривичног законика, на који начин је без основа комбиновао одредбе два закона.

Из наведених разлога овај суд је дјелимично уважио захтјев за заштиту законитости Округног јавног тужилаштва, те преиначио правоснажну пресуду Округног суда у Бања Луци у одлуци о кривичној санкцији, тако што је утврђену споредну новчану казну осуђени дужан платити у року од 60 (шездесет) дана од дана правоснажности пресуде а уколико у том року не плати новчану казну, иста ће се примјеном одредби Кривичног закона замјенити казном затвора, тако што ће се за сваких започетих 100,00 (стотину) КМ новчане казне, одредити један дан затвора“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 78 о К 030600 20 од 15.10.2020.године)

25) „Повреда права на одбрану се не може заснивати ни на чињеници да суд није образложио зашто је на конкретан случај примјенио Кривични закон РС који је био на снази у вријеме извршења дјела, а не Кривични Законик РС који је био на снази у вријеме доношења побијане пресуде. Наиме, када у конкретном случају конкуришу за примјену два закона и то КЗ РС који је био на снази у вријеме извршења дјела и Кривични законик који је ступио на снагу након извршења дјела и био на снази у вријеме доношења побијане пресуде, па суд примјени закон који је важио у вријеме извршења дјела, што је правило временског важења кривичног законодавства, онда није у обавези да образлаже из којих разлога је примјенио тај закон.

У супротном, да је одступио од тог правила и примјенио Кривични законик који је донесен након извршења дјела и био на снази у вријеме доношења побијане пресуде, суд би био у обавези да у образложењу пресуде наведе разлоге на основу којих је закључио да је тај закон

блажи за оптуженог (што је услов за примјену закона донесеног након извршења дјела), јер би изостанак образложења за ту чињеницу манифестовао битну повреду одредаба кривичног поступка“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 11 о К 019836 21 од 13.09.2021.године)

26) „Основани су и аргументи из Захтјева, изнесени у прилог тврдњи да је, у жалбеном поступку, на штету осуђене повријеђен Кривични закон, јер је наступила апсолутна застарјелост кривичног гоњења, прије одржавања сједнице вијећа, на којој је донесена другостепена пресуда. Наиме, Кривични законик Републике Српске који је ступио је на правну снагу дана 18.7.2017. године, блажи је за учиниоца у односу на Кривични закон Републике Српске, који је важио у вријеме извршења предметног кривичног дјела (дана 01.9.2014. године), јер за то дјело и код исте запријеђене казне (новчана или казна затвора до 3 године), прописује краће рокове застарјелости. Ради тога се, са аспекта временског важења кривичног законодавства, као блажи за учиниоца има примјенити Кривични законик Републике Српске.

У конкретном случају, обзиром на вријеме извршења предметног кривичног дјела (дана 01.9.2014. године) и запријеђену казну, то је релативна застарјелост кривичног гоњења наступила протеком три године од извршења кривичног дјела. Слиједом наведеног, апсолутна застарјелост кривичног гоњења, у конкретном предмету, наступила је дана 01.9.2020. године, ради чега је другостепени суд пропустио у жалбеном поступку (пресуда од 08.10.2020. године), одлучујући о жалби браниоца оптужене, а по службеној дужности утврдити повреду Кривичног закона, због застарјелости кривичног гоњења, те донијети закониту и правилну одлуку“.

(пресуда Врховног суда Републике Српске број 73 о К 023613 21 од 08.4.2021.године)